

Buddhizmin Bölünüşü ve Yayıldığı Yerler

Buddha MÖ 563'te doğmuş ve MÖ 483'te ölmüştür. (Bu, otoriteler tarafından en çok kabul gören tarihtir.) Buddhizm Hindistan'da gelişmiş çağını MÖ 270'lerde tahta geçen büyük imparator Aşoka zamanında yaşamıştı. Aşoka, diktirttiği taş yazıtlarla, yaptırttığı çok sayıda okul, hastane, park vb. ile koyu bir Buddhist olarak insanlığa hizmet etmiştir.

Buddha'nın ölümünden sonra yapılan ilk Buddhist Konsey'de, Buddha'nın öğretileri yinelenerek bir birlik oluşturulmaya çalışılmıştı. Buddha'nın ölümünden yüz yıl sonra toplanan II. Buddhist Konseyi'nde ise bazı görüş ayrılıkları ortaya çıktı. Bazıları Manastır yönetimine ve Sangha örgütü kurallarına çok sıkı bağlı idi. Bazıları ise daha serbest düşünmeye çalışıyordu. Buddhizm üç büyük Yāna'ya bölünmüştü: Mahāyāna (Büyük Araç), Hīnayāna (Küçük Araç) ve Vacrayāna (Sert Araç, Elmas Araç). Güneydoğu Asya'daki tutucu okul Theravādin okulu idi. Herkese açık olan Mahāyāna, manastır düzeninden daha farklı bir yolda ilerlemek istiyordu. Hīnayāna herkese açık değildi; meditasyondan ve genel anlamda sıkı disiplinden yana idi. Hīnayāna kişinin, Mahāyāna tüm toplumun kurtuluşu için uğraşmaktaydı. Vacrayāna ise herkesin uygulayamayacağı, disiplin ve serbestliği bir arada içeren, renkli fakat çok zor bir yoldu.

Büyük İskender Hindistan'a geldiğinde iktidarda bulunan Çandragupta, hükümdarlığı sırasında Brāhmanlara dayanmıştı. Ondan sonra gelen Maurya hanedan ise, başta kral Aşoka olmak üzere Buddhistlere dayandı. Buddhacılık devletin ideolojik temeli oldu. Fakat daha sonra, ilkel kùltlerin etkisiyle Buddhizm Hindistan'da geriledi. Maurya İmparatorluğu dağılınca yerine Şunga, Kuşan (1. yüzyıl) ve Gupta krallıkları kuruldu. Son devir Harsha devriydi (606-647) ve bu devirde Ak Hunların saldırıları sonucu birçok dinsel merkez zarar görmüştü. 645'te Hindistan'a gelen Çinli gezgin Huen-Zang birçok manastırın yok edildiğini anlatır. Brāhmanların baskısı, yabancı kavimlerin saldırıları ve ilkel yerlilerin öğretiyi anlayamaması sonucu Buddhizm Hindistan'da geriledi. Müslüman akınları da bu yıkıcılıkta etkili oldu. Ancak Buddhizm tam bir misyoner dini idi. Yok olmadı, kuzeye ve güneye doğru yayılarak yaşamını sürdürdü.

Buddhizmin öğretileri 1. yüzyıldan itibaren Çin'e girmeye başladı. Çin'de Taoculukla veya Konfüçyüsçülükle karışarak, çeşitli biçimler oluşturdu. Çinlilerin bastırıldığı en önemli Buddhist eser, 5. yüzyıla ait Elmas Sutra (Vacraçchedika Pracnāpāramitā Sūtra) idi. Buddhizm Kore'ye 372'de Çin eserleriyle birlikte geldi. Kore, Çin ve Japonya arasında bir bağlantı görevi gördü. Japonya'ya Kore'den sıçradığında tarih 552 idi. Buddhizmin güneye yayılması ise çok daha öncedir. Daha kral Aşoka zamanında ilk misyonerler adaya gelmişti ve Buddhizm Seylan'da tutulmuştu. Burma'ya ise tam olarak ne zaman girdiği bilinmemekle birlikte onun

da Aşoka zamanında ilk etkileri aldığı söylenir. Daha sonra Buddhizm, Siyam, Laos, Kamboçya gibi yerlere de yayılmıştır. Bugün Buddhizmin yaşandığı yerler Hindistan'ın bazı kısımları, Pakistan ve Rusya'nın bazı kısımları, Nepal, Çin, Tibet, Kore, Japonya, Moğolistan, Formoza, Vietnam, Laos, Kamboçya, Tayland, Burma ve Seylan'dır. Dünyada Buddhist nüfus bir milyara yaklaşmaktadır.